

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tieliikennelakia 267/1981 siten, että turvavyön käyttöpakkoa ja suojakypärän käyttöä koskevat säännökset laajennettaisiin koskemaan nelipyöräisiä L-luokan ajoneuvoja.

Mopon luvattoman käytön estävän laitteen pakollisuudesta luovuttaisiin.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen jälkeen.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen (1256/1992) muuttamista koskevan ehdotuksen mukaan kansalliset säännökset moottoripyörien ja mopojen tyyppihyväksynnästä ja muista vaatimuksista muutettaisiin vastaamaan 2- ja 3-pyöräisten moottoriajoneuvojen tyyppihyväksyntää koskevan direktiivin 92/61/ETY ja siihen liittyvän erityisdirektiivin 97/24/EY säännöksiä. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 1998. Asetukseen tehtävien muutosten johdosta myös tieliikennelakiin tulisi tehdä tarvittavat muutokset niiden säännösten osalta, jotka koskevat mopon luvattoman käytön estävää laitetta, turvavyön käyttöä korilla varustetussa L-luokan ajoneuvossa ja suojakypärän käyttöä L-luokan ajoneuvossa.

2. Esityksen vaikutukset

Lain vaikutukset liittyvät pääsääntöisesti liikenneturvallisuuteen. Nelipyöräisten moottoripyörien ja rakenteellisesti mopoon rin-

nastettavien kevyiden nelipyörien rakenne ei vastaa turvaominaisuuksiltaan autoja. Suojakypärän käytöllä tällaisessa avonaisella korirakenteella varustetussa ajoneuvossa sekä turvavyön käytöllä umpinaisessa ajoneuvossa pyritään pienentämään vakavien loukkaantumisten riskiä mahdollisissa onnettomuustilanteissa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenne-ministeriössä. Valmistelu on tehty rinnakkain ajoneuvon rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen, ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen ja ajoneuvon rekisteröinnistä annetun asetuksen muutosesitysten kanssa. Rakenne- ja varusteasetuksen muutosesityksen lausuntokierroksen yhteydessä on pyydetty lausuntoja myös turvavyötä ja suojakypärän käyttöä koskevilta osilta. Lausunnon antajilla ei ole ollut yleisesti huomauttamista vaatimusten laajentamiseen myös nelipyöräisiä L-luokan ajoneuvoja koskeviksi. Esitys ei ole valmisteluajakaulun kiireellisuuden vuoksi ollut tarkastettavana oikeusministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

83 b §. Ajoneuvon luvattoman käytön estävä laite ei olisi vastaisuudessa pakollinen mopoissa. Direktiivin 92/61/ETY mukaan jäsenvaltio ei saa estää tällä laitteella varustamattoman mopon käyttöönottoa. Ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen muuttamista koskevan ehdotuksen 133 §:n mukaan mopon ja kevyen nelipyörän lukkolaitteen tai luvattoman käytön estävän muun laitteen, jos sellainen on ajoneuvoon asennettu, olisi oltava ainoastaan vaatimusten mukainen. Tieliikennelain 83 b §:n 1 momentin säännöksestä ehdotetaan poistettavaksi mopojen luvattoman käytön estävän laitteen pakollisuutta koskeva maininta.

Ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen muuttamisesta annetun asetuksen (902/1997) 40 §:n 3 momentin säännöksen mukaan muissa autoissa kuin henkilö- ja pakettiautoissa ajoneuvon luvattoman käytön estävänä laitteena hyväksytään virtalukko. Väljennys perustuu luvattoman käytön estävän laitteen pakollisuutta ja ominaisuuksia koskevan direktiivin sovellusalaan. Mainitun laitteen pakollisuus olisi tieliikennelain 83 b §:n 1 momentissa rajattava koskemaan vain henkilö- ja pakettiautoja sekä moottoripyöriä.

88 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi 4 ja 5 kohdat, joiden mukaan kuljettajan ja matkustajan olisi korilla varustetussa kolmipyöräisessä moottoriajoneuvossa ja muussa nelipyöräisessä moottoriajoneuvossa kuin autossa käytettävä ajon aikana turvavyötä. Kolmipyöräisellä moottoriajoneuvolla tarkoitetaan kolmipyöräistä mopoa tai L₅-luokkaan kuuluvaa kolmipyöräistä moottoriajoneuvoa. Muulla nelipyöräisellä ajoneuvolla kuin autolla tarkoitetaan kevyttä nelipyörää, jota koskevat säännökset ovat ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetun asetuksen muuttamista koskevan ehdotuksen 5 §:ssä ja 8 luvussa, ja nelipyöräistä L₅-luokan moottoriajoneuvoa, jota koskevat säännökset ovat mainitun ehdotuksen 4 §:ssä ja 7 luvussa. Turvavöiden asentaminen omalta massaltaan alle 250 kg oleviin kolmi- tai nelipyöräisiin L-luokan moottoriajoneuvoi-

hin ei ehdotetun asetuksen 115 ja 141 §:n mukaan olisi pakollista. Velvollisuus käyttää turvavöitä koskisi niitä ajoneuvoja, jotka on varustettu turvavöillä.

89 §. L₅-luokkaan kuuluvien kolmipyöräisten ajoneuvojen kuljettajilla ja matkustajilla ei nykyisten säännösten perusteella ole velvollisuutta käyttää suojakypärää. Ajoneuvossa, joka on ilman koria tai varustettu avonaisella korilla, jossa ei ole turvakaarta, kuljettajan ja matkustajan vahingoittumisriski onnettomuustilanteissa on suuri. Päähän kohdistuvien vammojen estämiseksi suojakypärän käytöllä on keskeinen merkitys. Tästä syystä suojakypärän käyttövelvollisuus olisi ulotettava kaikkiin L-luokan ajoneuvojen kuljettajiin ja matkustajiin. Velvollisuus koskisi siten myös nelipyöräisten L₅-luokan moottoriajoneuvojen ja kevyiden nelipyöräisten kuljettajia ja matkustajia. Lain 89 §:ään ehdotetaan lisättäväksi maininnat kolmipyöräisistä moottoriajoneuvoista ja muista nelipyöräisistä moottoriajoneuvoista kuin autoista.

Velvollisuutta suojakypärän käyttöön ei olisi umpinaisella korilla varustetun kolmipyöräisen mopon, kevyen nelipyörän eikä L₅-luokan moottoriajoneuvon kuljettajalla ja matkustajilla. Suojakypärän käyttöä koskevista poikkeuksista on säännökset ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 6 §:ssä, jota on tarkoitus samalla muuttaa.

Tieliikennelain 89 §:n otsake ehdotetaan lyhennettäväksi. Lisäksi pykälän säännökset ryhmiteltäisiin selkeämpään muotoon. Pykälän viimeinen lause ehdotetaan erotettavaksi omaksi 2 momentiksi.

2. Voimaantulo

Laki laajentaa nykyiset turvavyö- ja suojakypärävaatimukset koskemaan myös uusia L-luokkien ajoneuvoja, jotka sallittaisiin liikenteessä 1 päivästä toukokuuta 1998. Tästä syystä laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 83 b §, 88 §:n 1 momentti ja 89 §,

sellaisina kuin ne ovat, 83 b § osaksi laeissa 989/1992 ja 571/1994, 88 §:n 1 momentti osaksi laissa 357/1987 ja mainitussa laissa 571/1994 sekä 89 § laissa 671/1991, seuraavasti:

83 b §

Ajoneuvon muut rakenteet ja varusteet

Henkilö- ja pakettiautossa sekä moottoripyörässä on oltava laite sen luvattoman käytön estämiseksi.

Vähintään nelipyöräisessä moottorikäyttöisessä ajoneuvossa on oltava peruutuslaite.

Autossa, liikennetraktorissa ja moottoripyörässä on oltava nopeusmittari tai ajopiirituri.

Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ja sen perävaunussa tulee olla valmistenumero. Autossa ja sen perävaunussa tulee lisäksi olla valmistajan kilpi

88 §

Turvavyön ja muun istuimen turvalaitteen käyttö

Kuljettajan ja matkustajan on ajon aikana käytettävä istuinpaikalle asennettua turvavyötä tai heidän liikkumistaan estävää muuta turvalaitetta:

- 1) henkilöautossa;
- 2) linja-autossa, jonka suurin rekisteröinnissä ja käytössä sallittu kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia ja jossa ei ole erityisesti seisoville matkustajille varattuja paikkoja, lukuun ottamatta takaistuimilla istuvia mat-

kustajia;

3) pakettiautossa, jonka suurin rakenteellinen nopeus on enemmän kuin 25 kilometriä tunnissa, lukuun ottamatta takaistuimilla istuvia matkustajia;

4) korilla varustetussa kolmipyöräisessä moottoriajoneuvossa; ja

5) korilla varustetussa muussa nelipyöräisessä moottoriajoneuvossa kuin autossa.

89 §

Suojakypärän käyttö

Kuljettajan ja 15 vuotta täyttäneen matkustajan on ajon aikana käytettävä malliltaan hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy sitä estä:

- 1) moottoripyörässä;
- 2) kolmipyöräisessä moottoriajoneuvossa;
- 3) muussa nelipyöräisessä moottoriajoneuvossa kuin autossa;
- 4) mopossa; ja
- 5) moottorikelkassa.

Asetuksella voidaan säätää ajoneuvon erityisestä rakenteesta tai ajotehtävän erityislaadusta johtuvia vapautuksia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta .

Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 83 b §, 88 §:n 1 momentti ja 89 §,

sellaisina kuin ne ovat, 83 b § osaksi laeissa 989/1992 ja 571/1994, 88 §:n 1 momentti osaksi laissa 357/1987 ja mainitussa laissa 571/1994 sekä 89 § laissa 671/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

83 b §

Ajoneuvon muut rakenteet ja varusteet

Autossa, moottoripyörässä ja mopossa on oltava laite sen luvattoman käytön estämiseksi.

Vähintään nelipyöräisessä moottorikäyttöisessä ajoneuvossa on oltava peruutuslaite.

Autossa, liikennetraktorissa ja moottoripyörässä on oltava nopeusmittari tai ajopiirituri.

Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ja sen perävaunussa tulee olla valmistenumero. Autossa ja sen perävaunussa tulee lisäksi olla valmistajan kilpi.

Ehdotus

83 b §

Ajoneuvon muut rakenteet ja varusteet

Henkilö- ja pakettiautossa sekä moottoripyörässä on oltava laite sen luvattoman käytön estämiseksi.

Vähintään nelipyöräisessä moottorikäyttöisessä ajoneuvossa on oltava peruutuslaite.

Autossa, liikennetraktorissa ja moottoripyörässä on oltava nopeusmittari tai ajopiirituri.

Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ja sen perävaunussa tulee olla valmistenumero. Autossa ja sen perävaunussa tulee lisäksi olla valmistajan kilpi.

88 §

Turvavyön ja muun istuimen turvalaitteen käyttö

Kuljettajan ja matkustajan on ajon aikana käytettävä istuinpaikalle asennettua turvavyötä tai heidän liikkumistaan estävää muuta turvalaitetta:

- 1) henkilöautossa;
- 2) linja-autossa, jonka kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia ja jossa ei ole erityisesti seisoville matkustajille varattuja paikkoja, lukuun ottamatta takaistuimilla istuvia matkustajia; ja

- 3) pakettiautossa, jonka suurin rakenteellinen nopeus on enemmän kuin 25 kilometriä tunnissa, lukuun ottamatta takaistuimilla istuvia matkustajia.

Kuljettajan ja matkustajan on ajon aikana käytettävä istuinpaikalle asennettua turvavyötä tai heidän liikkumistaan estävää muuta turvalaitetta:

- 1) henkilöautossa;
- 2) linja-autossa, jonka suurin rekisteröinnissä ja käytössä sallittu kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia ja jossa ei ole erityisesti seisoville matkustajille varattuja paikkoja, lukuun ottamatta takaistuimilla istuvia matkustajia;

- 3) pakettiautossa, jonka suurin rakenteellinen nopeus on enemmän kuin 25 kilometriä tunnissa, lukuun ottamatta takaistuimilla istuvia matkustajia;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4) korilla varustetussa kolmipyöräisessä moottoriajoneuvossa; ja

5) korilla varustetussa muussa nelipyöräisessä moottoriajoneuvossa kuin autossa.

89 §

Moottipyöräilijän, mopoilijan ja moottorikelkkailijan suojakypärän käyttö

Moottoripyörän, mopon ja moottorikelkan kuljettajan sekä 15 vuotta täyttäneen matkustajan on ajon aikana käytettävä malliltaan hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy sitä estä. Asetuksella voidaan säätää ajoneuvon erityisestä rakenteesta tai ajotehtävän erityislaadusta johtuvia vapautuksia.

89 §

Suojakypärän käyttö

Kuljettajan ja 15 vuotta täyttäneen matkustajan on ajon aikana käytettävä malliltaan hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy sitä estä:

1) moottoripyörässä;

2) kolmipyöräisessä moottoriajoneuvossa;

3) muussa nelipyöräisessä moottoriajoneuvossa kuin autossa;

4) mopossa; ja

5) moottorikelkassa.

Asetuksella voidaan säätää ajoneuvon erityisestä rakenteesta tai ajotehtävän erityislaadusta johtuvia vapautuksia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta _____

